

Практичне заняття № 12

Тема: Методика проведення каліграфічної хвилинки.

Мета: ознайомитися з порядком проведення каліграфічних хвилинок, навчитися самостійно добирати та створювати каліграфічні хвилинки для кожного класу.

План

- 1.. Вправи для вдосконалення почерку молодших школярів.
2. Методичні рекомендації до проведення каліграфічних хвилинок.
3. Опрацювання зразків проведення каліграфічних хвилинок учителями шкіл.
4. Виконання практичних вправ на застосування каліграфічних хвилинок на уроках з мови у 2-4-х класах.

Література

1. Буркацька Т. П. Хвилинки каліграфії, повторення вивченого [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://schymkivzi2.ucoz.ua/load/metodichna_skarbnicja/pochatkova_shkola/khvilinki_kaligr_afiji_u_pochatkovij_shkoli_burkacka_t_p/13-1-0-15
2. Контроль та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи. Методичні рекомендації. – К., 2002. – С. 23–31.
3. Мовчун А. Каліграфія та етимологія? Так, цікаво і потрібно! // Поч. школа. – 2002. – №1. – С. 16–19.
4. Український педагогічний словник / [авт.-уклад. С. У. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
5. Мізюріна О. Каліграфічні хвилинки у 4 класі на основі словникових слів /О.Мізюріна
6. // Початкова школа. – 2011. – № 10.

Хід заняття

Починаючи з 2 класу, здійснюється перевірка сформованості графічних навичок (таблиця). Дотримання норм за кожним із названих параметрів оцінюється двома балами (в сумі буде 12 балів). За незначне відхилення від норми за тим чи іншим параметром знімається 1 бал, за значне – 2 бали.

Вимоги до графічних навичок

Прізвище, ім'я учня	Швидкість письма	Графічні навички				Культура оформлення роботи	Оцінка за каліграфію, швидкість письма і культуру оформлення роботи	Оцінка за грамотність
		Форма літер	Розмір літер	Нахил літер	Поєднання літер			

Хвилинка каліграфічного письма проводиться на кожному уроці української мови в 2-4 класах протягом 6-8-хвилин. У цей час діти вправляються у письмі букв, їх поєднань, слів, речень і зв'язних текстів. Основним завданням вправ з каліграфії має бути детальніша робота над формами всіх літер алфавіту, над різними видами їх з'єднань у міру складності написання, вдосконаленням усіх якостей письма, а також прискоренням його темпу, пов'язаного з формуванням безвідривного і ритмічного написання складів, невеликих слів і т. ін. До того ж, ця робота передбачає формування у школярів культури оформлення письмових робіт.

Вправи з каліграфічного письма у 2 класі проводяться однакові для всіх учнів. Для каліграфічних хвилинوک пропонується у 2 класі до двох рядків. У 2 класі здійснюється повторення графічного зображення літер та їх поєднання спочатку за генетичним методом, пізніше – за алфавітом

У 3 і більше у 4 класі вони мають індивідуальний характер. 3-4 класи на основі перевірки учнівських робіт, враховуючи допущені помилки у з'єднаннях і написанні букв, учитель пише зразки букв, буквосполучень й окремих слів, речення, у зошитах учнів, за якими вони й вправляються в письмі. Саме з таких технічних вправ розпочинається урок української мови. Під час розгляду письма запланованих букв та окремих їх сполучень слід обов'язково коментувати написане, звертаючи особливу увагу учнів на структуру і назву кожного елемента, букви в цілому, способи поєднання букв.

Як показує практика шкільного навчання, каліграфічні хвилинки можна зробити змістовнішими, цікавими, якщо наповнити їх необхідною лексичною, орфографічною й мовленнєвою діяльністю. Досвідчені вчителі намагаються ефективно використовувати час, відведений на каліграфічну хвилинку, тому буква ними вводиться не в будь-яке слово, а в те, що містить орфограму, яка вивчалася на попередньому уроці чи уроках.

Можна ввести букву в слово і з'ясувати його лексичне значення, розглянути **етимологію слова**. Етимологічна робота зі словом надає кожній каліграфічній хвилинці неповторності, підвищує пізнавальну активність учнів.

Можна провести хвилинки каліграфії **на основі творів Василя Сухомлинського зі збірки «Всі добрі люди - одна сім'я»**, які вправлятимуть дітей не тільки у правильному написанні літер та їхніх з'єднань, а й вчитимуть бути добрими, чемними, шанобливими у ставленні до старших, викликатимуть співпереживання, співчуття, бажання прийти на допомогу тому, хто в біді. Ці хвилинки каліграфії можна проводити після ознайомлення з творами Василя Сухомлинського на уроках розвитку мовлення та позакласного читання.

б Бб ба бі бе бр тб зб

Бажання трудитися - то найдорожча знахідка.

Завдання: визначити частини мови; записати транскрипцію слова бажання.

В в Вв Вив вч вс мв нв яв

Вивчиш азбуку - навчишся читати. Умітимеш читати - з кожним днем розумнішатимеш.

Завдання: підкреслити дієслова; підібрати слова, близькі за значенням до слова азбука.

Г г Гг Гу аг гд сг ог

Гудуть вони по-бджолиному, але меду не приносять.

Завдання: підкреслити букви, що позначають голосні звуки; поділити для переносу слова гудуть, приносять.

Щоб розвивати у дітей бажання, потребу каліграфічно писати, застосовуйте на уроках нестандартні каліграфічні хвилинки. На них розвиваються не тільки навички каліграфічного письма, а й творча уява дітей, зв'язне мовлення. Використовуючи матеріал цих каліграфічних хвилин, повторюється вивчений матеріал.

А ав ал ам ва на

Абетка азбука алфавіт

А яка ж та буква А?

Що нагадує вона?

Досить схожих є прикмет

Мов шпаківня, мов намет,

Мов курінь, що на баштані,

Буква А здалася Тані.

- Поділити слова на склади;
- Зробити звуко - буквенний аналіз слова азбука;
- Підібрати слова із звуком а.

Б б бл об бж бу еб

Хліб батон булка

Скласти речення із словом хліб.

Диктант

У хлібину вкладена праця багатьох людей.

- Зробити звуко-буквенний аналіз слова праця;

В в вл во вк вс ва

Мова воля слава

Поставити запитання до слів.

Диктант

Сонячне проміння залило землю теплом і світлом.

- Зробити звуко-буквенний аналіз слова воля;

- Виписати слово, в якому звуків менше, ніж букв;
- Поділити слова на склади.

У період удосконалення навичок письма формується власний почерк, виробляються практичні навички зразкового письма в зошиті, засвоюються прийоми правильного накреслення літер, раціонального поєднання їх під час запису слів і речень.

Отже, аналіз показує, що ретельна, цілеспрямована і щоденна підготовка з краснопису протягом 6 хвилин на уроках мови сприяє якісному формуванню в учнів навичок письма.

В. Сухомлинський писав, що **каліграфічне письмо** – це той інструмент, за допомогою якого дитина оволодіває знаннями, і від того, в якому стані цей інструмент, залежить успіх і раціональність витрати навчального часу: «Раджу вчителю початкових класів: поставте метою досягти того, щоб дитина на момент закінчення початкової школи оволоділа швидким, напівавтоматичним каліграфічним письмом, - лише за цієї умови вона буде успішно навчатися» - читаємо у книзі В. Сухомлинського «Сто порад вчителю».

Залучаючи дітей до праці, організуйте роботу так, щоб вихованець міг радіти своїм успіхам.

Уроки письма урізноманітнюйте «цікавинками», які б сприяють ще й розвитку окоміру дитини, вдосконаленню навичок відтворювати ту чи іншу конфігурацію незамкнених чи замкнених ліній. Крім традиційних завдань виконуємо ще й такі:

- а) диференціювання друкованих і прописних літер (читання, списування невеличких друкованих текстів);
- б) ігри типу “Переплутанка”; “Слово навпаки”;
- в) малюнкові самодиктанти; відтвори слово закрите плямою;
- г) утворення нових слів; доповнити слово: дібрати риму:
- г) читання, вивчення напам’ять великих віршиків, прислів’їв, лічилок, загадок з піктограмами;
- д) читання рукописних текстів, складання питань до прочитаного, повторити і продовжити, додаючи нове слово.

І одночасно з цікавими завданнями необхідно привчати дітей дотримуватися таких умов правильного каліграфічного письма:

1. Паралельність ліній;
2. Нахил письма;
3. Правильність закруглень;
4. Правильність розмірів літер;
5. Правильність сполучень букв.

3.Опрацювання зразків каліграфічних хвилинок

Завдання: Доберіть 3 взірці проведення каліграфічних хвилинок.